

Geschenk van de zee

Meld je aan voor onze nieuwsbrief om op de hoogte te blijven van
de nieuwste boeken van Ambo|Anthos uitgevers via
www.amboanthos.nl/nieuwsbrief.

Julia Kelly

Geschenk van de zee

Vertaald uit het Engels door
Els Franci-Ekeler

Ambo|Anthos
Amsterdam

ISBN 978 90 263 7237 7

ISBN 978 90 263 7238 4 (e-book)

© 2025 Julia Kelly

© 2025 Nederlandse vertaling Ambo|Anthos uitgevers,
Amsterdam en Els Franci-Ekeler

Alle rechten voorbehouden. Tekst- en datamining zijn niet toegestaan
Het gedicht van Edward Lear op p. 356-357 is vertaald door Wim Tigges en
afkomstig uit het boek *Babbels en krabbels van Edward Lear*, uitgegeven door
Het Spectrum, 1978.

Oorspronkelijke titel *The Fisherman's Gift*

Oorspronkelijke uitgever Harvill Secker

Omslagontwerp bij Barbara

Omslagillustratie © Alina Demidenko / Shutterstock

Foto auteur © Linda Williams

Ambo|Anthos uitgevers vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en
verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie
van het papieren boek van deze titel is daarom gebruikgemaakt van papier
waarvan het zeker is dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers nv, Antwerpen

Voor Oliver, Calum en Emily

Come away, O human child!
To the waters and the wild
With a faery, hand in hand,
For the world's more full of weeping than you can understand.

William Butler Yeats

PROLOOG

Schotland, 1900

Joseph weet dat er storm op komst is. Hij ziet het aan de gele ring rond de maan en de kille schittering van de winterse lucht als hij van het strand komt en blijft staan om zijn krakende knieën een ogenblik rust te gunnen.

Later draait de wind van het westen naar het oosten. Als Joseph midden in de nacht wakker wordt, voelt hij de monsterlijke kracht ervan, nog ver weg boven de zee. Hij voelt de ijzige pooladem en ruikt de verandering in de zilte geur. Hij had hen kunnen waarschuwen, de dorpelingen die de voortekenen niet meer weten te herkennen – de lage vlucht van de meeuwen, de nachtelijke hemel, de wind – maar waarom zou hij? Wat hem betreft mag de storm in hun schoorstenen loeien, hun honden angst aanjagen en lakens en hemden over de daken laten vliegen als spoken. Hadden zij soms iets voor hém gedaan toen een storm hem jaren geleden zoveel had afgenomen?

De wind wakkert aan boven de Tops, waar het vee in de stal hun kop laat hangen en de schapen in de wei samendrommen. Een harde vlaag giert tussen de huizen en winkels van Copse Cross Street, langs het open raam boven de kruidenierszaak van mevrouw Brown, die nog wakker is en de smalle straat afkijkt tot aan de door sterren verlichte zwarte oppervlakte van de zee. Mevrouw Brown ruikt aan de wind dat er een weersverandering op komst is, doet

de luiken dicht, gaat bij de kachel zitten, neemt haar hond Rab op haar schoot en wacht.

Een stukje verderop, heuvelafwaarts, in een huisje dicht bij de trap naar het strand, Skerry Sands, steekt Dorothy een lamp aan en zet die voor een van de bovenramen op de vensterbank – een licht in het donker, een baken om degenen die op de woeste baren verdwaald zijn de weg naar huis te wijzen.

Als de storm uiteindelijk losbarst, steelt hij allerlei dingen van het kleine vissersdorp dat tegen het klif is gebouwd. Hij gapt dakpannen en schapen; hij velt bomen en laat twee boten stukslaan op de Rocks. Maar hij laat ook iets achter, iets wat Joseph zal vinden als hij in het waterige licht van de vroege ochtend gaat kijken hoe het met zijn boot staat.

Een geschenk.

NU

Dorothy

Om snel te kunnen terugkeren naar hun warme keukens en hun potten en pannen doen de vrouwen haastig hun boodschappen in de winkel van mevrouw Brown. Een vieze sneeuwbrood sippelt onder de deur door naar binnen en buiten is de wind na de storm nog ijskoud. Dorothy slaat nooit acht op het rijzen en dalen van de stemmen bij de toonbank, maar nu merkt ze dat het stil is geworden. Ze heeft nog bijna niets in haar mand gelegd – een paar aardappelen en uien – als ze ziet dat de vrouwen zich voor het raam verdringen. Ze krijgt een heel vreemd gevoel. De huid op haar armen trekt strak en een rilling kruipt over haar rug naar haar nek. Ze zet haar mand neer en loopt naar het raam. De voegen tussen de straatstenen zijn gevuld met sneeuwbrood en de hemel is loodgrijs. Ze ziet dorpsgenoten door de smalle straat tegen de heuvel op sjouwen, weggedoken in hun jas, hoofd gebogen, ogen tot spleetjes geknepen, en als ze in de richting van het strand kijkt, ziet ze hem.

Joseph.

Hij loopt midden op straat en als tot haar doordringt wat hij in zijn armen draagt, scheurt zich een kreet los uit haar borst, als de angstkreet van een dier. Joseph kijkt net zo geschokt als zij zich voelt – zijn gezicht is spierwit en zijn ogen zijn opengesperd. Het haar van het kind dat hij draagt is donker en zilverig van de zee, het lichaam is slap, het gezicht grijs, zijn huid glanst van het water,

druppels druipen uit zijn haar en zijn kletsnatte kleren zijn donker. Het dringt tot haar door dat de andere vrouwen geschrokken kreetjes slaken en ze voelt dat ze naar haar kijken. Mevrouw Brown legt haar rode, verweerde hand op haar arm. Dorothy draait zich om en begrijpt dat ze haar naam zegt, maar haar oren tuiten, omdat ze het al heeft gezien...

De manier waarop een kleine voet, met de bruine schoen nog aan, er slap bij hangt en de andere blauw van de kou is omdat de schoen ontbreekt.

Ze gaat naar buiten. Het is alsof ze droomt. De vrouwen volgen haar. Sommigen kijken naar haar en anderen kijken naar de man met het kind. Dorothy is als een breiwerk dat door een losse draad uitrafelt, want het moet een geest zijn die ze ziet. Ze loopt naar hen toe en steekt haar hand naar hen uit, maar hij sjouwt door en de vrouwen uit de winkel volgen hem de straat door, als een rouwstoet. Op de hoek draait hij zich om en schudt zijn hoofd om hen tot stilstand te brengen, en dan zien ze het, alle vrouwen: de schokkerige beweging van het blote voetje, het slappe armpje dat zich strekt – en Joseph begint te rennen, zo hard als hij kan in de ijsskoude regen. Hij slaat de hoek om naar het huis van de dominee en verdwijnt uit hun zicht.

Dorothy heeft zich niet verroerd. Ze probeert toen van nu te scheiden, maar het is te moeilijk. Ze gaat bijna met hen mee, gelooft bijna dat hij het is, maar keert in plaats daarvan terug naar huis, waar ze zich de trap op sleept zonder de voordeur achter zich dicht te trekken. Haar lichaam voelt te zwaar of te licht, ze weet het niet. Ze herkent haar slaapkamer bijna niet als ze langs de kast komt die ze nooit opendoet en doorloopt naar de ladekast.

Natte sneeuw wordt in schuine vlagen tegen de ruiten geblazen, de wind doet de ramen rammelen en giert via de open voordeur naar binnen, de trap op, naar de plek waar ze op haar knieën op de houten vloer zit en de onderste la opentrekt. Ze tast onder de

wollen truien en onderkleding tot haar vingertoppen het aanraken. Een ogenblik begrijpt ze niet waarom het niet nat is. Ze voelt de vertrouwde vorm van het leer, haalt het uit de la, legt het in de schoot van haar schort en vouwt haar handen eromheen. Ze sluit haar ogen, laat haar voorhoofd tegen de laden rusten en snuift de geur op van de kleine bruine schoen, die zelfs na al die jaren nog vaag naar zout water ruikt.

In de winkel pakt mevrouw Brown Dorothy's mand met de uien en de aardappelen en draait het bordje achter de ruit van de deur om naar GESLOTEN, hoewel het nog vroeg is.

's Nachts droomt Dorothy voor het eerst in jaren van Moses. Hij speelt in het water, in de ondiepe golven. Ze leunt tegen een rots, voelt de warmte ervan door het dunne katoen van haar jurk en laat die in de huid van haar schouderbladen dringen. Ze kijkt naar hem, zilver haar beschenen door de zon, door de glinstering van de zee, door alle verschillen die herinneringen bieden. In haar droom valt ze in slaap en als ze wakker wordt is het winter. Er hangt een laag, donker wolkendek en er woedt een hevige storm. De golven zijn enorm. Ze rent langs het water heen en weer, hem roepend, maar de wind sleurt haar stem mee en gooit hem hoog in de lucht. Net als ze denkt dat hij verloren is, vindt ze hem verderop op het strand, meegetrokken door de stroming, kaarsrecht, net als voorheen, terwijl de ene na de andere golf zich over hem heen stort. Hij kijkt om en schenkt haar zijn kleine, kalme glimlach, het groen van zijn ogen even veranderlijk als de kleuren van de zee.

'Mama?'

Als ze wakker wordt, écht wakker, loeit de wind langs het raam en is het kussen dat ze in haar koude vuist klemt nat.

Openingstijd

Het hele dorp wil er de volgende ochtend over praten, ook al doet iedereen uit beleefdheid alsof dat niet zo is. De vrouwen lopen over de spiegelgladde kasseien zo snel mogelijk naar de winkel van mevrouw Brown om wat dingen te kopen die ze niet nodig hebben voordat de wegen naar het dorp bevrozen en ze van de buitenwereld worden afgesloten, zoals elke winter gebeurt.

Ze leggen wat spulletjes in hun mand en drommen dan samen bij de toonbank om te betalen, in de verwachting dat mevrouw Brown het initiatief zal nemen, zoals ze meestal doet, waarbij ze met één hand op de toonbank leunt en in haar andere hand een potlood vasthoudt waarmee ze losgeraakte lokken van haar grijze haar achter haar oor strijkt. Vandaag is ze echter ongewoon stil en haar ogen zijn ondoorgrondelijk als ze uitrekent wat iedereen moet betalen.

‘Lieve hemel, gaat niemand het zeggen?’ Het is Norah, zo mager en hoekig als mevrouw Brown dat niet is. De anderen ontspannen zich en zetten hun manden neer, blij dat iemand durft te zeggen wat ze allemaal denken. ‘De Here zegene ons... Ik dacht dat ik een geest had gezien!’ Ze sluit haar ogen en doet ze snel weer open om te zien of iedereen wel kijkt. ‘Dat kind leek precies... Ik bedoel... Ik dacht dat het... tot het tot me doordrong dat het even oud was. Hoelang is het nu geleden? Vijftien jaar? Twintig?’

‘Waar heeft hij hem gevonden?’

‘Volgens de dominee is hij tijdens de storm op het strand aangespoeld...’

‘Dat hij nog leeft! Niet te geloven!’

‘Ik heb gehoord dat hij zei...’

‘Hou je mond toch. Ik was er vanochtend. Hij heeft geen woord gezegd!’

‘Heb je hem dan gezien?’

‘Nee, dat niet, maar Martha zei...’

De anderen kijken elkaar aan met blikken die duidelijk maken hoe ze over die informatie denken.

Norah gaat op een zachte, vertrouwelijke toon door. ‘Het móét iets te betekenen hebben. Neem de schoen...’

Daar worden ze allemaal stil van; het is zo onwezenlijk, de overeenkomsten zijn zo groot. Zelfs mevrouw Brown stopt even met rekenen, met een ui in haar ene hand en het potlood in haar andere, getroffen door het eigenaardige karakter van de zaak.

Norah gooit nog een visje uit. ‘Nou, ik heb altijd gezegd dat het kind...’

Nu verbreekt mevrouw Brown haar zwijgen. ‘Hou je mond! Heb een beetje medelijden. Ik weet niet hoe het met jou zit, maar ik heb geen tijd voor kletspraatjes. Er is sneeuw op komst en ik wil de winkel sluiten voordat het donker wordt, als jullie het niet erg vinden.’

Munten kletteren bozig op de toonbank als de vrouwen betalen, hun manden pakken en vertrekken, beledigd en een beetje verbaasd, want als er iemand in het dorp is die al die jaren weinig medelijden met Dorothy Gray had, is het mevrouw Brown wel.

Joseph

‘Hoe gaat het met hem?’ Joseph staat op de stoep en knijpt zijn pet bijna fijn.

Jenny, de vrouw van de dominee, doet een stap achteruit, weg van de ijzige kou die hij meebrengt. Haar ogen flitsen over zijn gezicht en dan links en rechts door de straat. Ze zucht. ‘Kom maar even binnen, hier is het tenminste warm.’

Hij stapt voor de tweede keer die week over de drempel. De vorige keer had de schok van het kind hem beroofd van zijn waarnemingsvermogen, maar nu ziet hij dat Jenny heel binnenkort moet bevallen. Haar gezwollen buik is al gezakt en de kinderwagen staat klaar in de hal. Het lukt Jenny bijna om haar onwil te verbergen als ze hem voorgaat naar de keuken, waar het dienstmeisje, Martha, bezig is deeg te kneden. Martha kijkt op en knikt kort.

Jenny zegt: ‘Wacht hier, Joseph, dan ga ik mijn man roepen.’

De warmte van de kachel doet zijn handen prikken van pijn, maar hij gaat er evengoed iets dichterbij staan, dankbaar voor de warmte. Zodra Jenny de deur heeft gesloten en het geluid van haar voetstappen is weggestorven, veegt Martha haar met bloem bestoven handen af aan haar schort.

‘Wil je iets warmes drinken, Joseph? Je ziet eruit alsof je half bevroren bent.’ Ze glimlacht naar hem.

‘Nee, ik ga zo dadelijk terug naar mijn eigen kachel.’ Hij kijkt

naar de gesloten deur en luistert naar de stilte in de gang. 'Hoe is het met de jongen?'

Martha kijkt nerveus naar de deur en zegt dan snel: 'Hij heeft geen woord gezegd. Hij slaapt bijna de hele tijd. Ik heb bouillon gemaakt en hem geholpen daar een paar hapjes van te nemen en ik hou de haard brandende.'

'Dus hij redt het wel? Hij gaat niet dood, vanwege de kou of de...'
Hij slikt moeizaam.

Er klinken voetstappen in de gang. Martha begint weer te kneden en Joseph steekt zijn handen uit naar de kachel. Jenny kijkt tevreden omdat ze zich allebei nog in dezelfde houding bevinden en omdat Joseph zijn jas nog aanheeft en niet is gaan zitten alsof hij van plan is een poosje te blijven.

'De dominee is momenteel niet vrij.' Ze zegt het op afgemeten toon en kijkt veelbetekenend naar het ijswater dat op haar keukenvloer druipt. 'De jongen leeft nog, Joseph. Het is goed dat je hem bij ons hebt gebracht. Zodra hij een beetje is aangesterkt en het weer het toelaat, kan hij naar het ziekenhuis worden gebracht, en daarna, als God het wil, naar zijn ouders.' Ze draait zich om naar de keukendeur. 'Zoals je ziet hebben we het druk, dus...'

Hij knikt kort en loopt de sneeuw weer in. Hij wist dat iedereen vroeger over hem praatte, alsof wat er lang geleden in die nacht is gebeurd iets met hem te maken had. Nu zouden ze dat weer doen. Je zou denken dat hij er inmiddels wel tegen kon, maar dat is niet zo, en hij schopt tegen de stenen trap van de pastorie als hij vertrekt.

Terug op het strand stort hij zich op het werk aan zijn boot. Verbeten trekt hij verrotte planken uit het dek, met handen die dankzij de stoof net warm genoeg blijven.

En dan ziet hij haar. Dorothy. Ze staat onderaan de strandtrap en kijkt uit over de zee. Ze heeft hem nog niet gezien en hij maakt van de gelegenheid gebruik om naar háár te kijken.

Ze is niet langer de afstandelijke jonge vrouw die ze was toen ze

in het dorp aankwam, met blikken die konden snijden en een gezicht waarop elke uitdrukking een uitdaging was. Hij herinnert zich dat zijn hart sneller was gaan kloppen en dat zijn adem hem in de keel stokte toen hij haar voor het eerst had gezien, op dezelfde plek waar ze nu staat, met haar hand opgeheven naar haar haar. Zo heel anders dan de meisjes van Skerry, met hun geflirt, hun gegiechel en hun luchthartigheid.

Ze lijkt opeens een stuk ouder te zijn geworden.

Hij had haar door de jaren heen voornamelijk in de kerk gezien, altijd als eerste aanwezig, altijd de laatste die vertrok, plichtsgetrouw, met voedselpakketten voor de armen en voor Jeanie in het huisje op het klif, en hij weet dat ze nog steeds lesgeeft op de school en brexit voor de vissers, ook al heeft hij geen idee wie haar truien draagt. Haar man was nooit teruggekomen en hij vraagt zich af, zoals hij al heel vaak heeft gedaan, waarom ze na het verlies van Moses eigenlijk in Skerry is gebleven.

Hij brengt zijn gedachten terug naar het hier en nu.

Ze ziet er anders uit dan anders. Hij hurkt neer en knijpt zijn ogen tot spleetjes. Hij ziet nu waarom: ze heeft haar laarzen niet aan en haar jas... Hij fronst en kijkt door zijn oogharen. Ja, haar jas is verkeerd dichtgeknoopt, waardoor het ene voorpand lager is dan het andere. En ze loopt niet kordaat door, zoals hij van haar gewend is. Ze lijkt geen doel te hebben, ze staat daar maar en kijkt uit over de zee. Haar gezicht is bleek, haar mond staat strak, haar rug is niet langer kaarsrecht, de slanke taille die hij in gedachten zo vaak met beide handen had omvat, is dikker geworden en haar rode haar is doffer en doorschoten met zilver.

Hij wendt zich af en begint weer aan het zachte hout te trekken dat uit het dek verwijderd moet worden. Vanwege haar is de liefde aan hem voorbijgegaan. Het ontbijt dat 's ochtends wordt bereid, de haard die brandt als je 's avonds thuiskomt, het avondmaal op de tafel, het warme lichaam tegen het jouwe 's nachts in bed – alle huiselijkheid die een man zich wenst, is hem onthouden.

Ze kijkt niet in zijn richting; dat heeft ze nooit gedaan sinds Moses er niet meer was en daar had hij zich bij neergelegd, maar nu is de tijd gekomen dat hij haar nog één keer dwingt hem in de ogen te kijken.

Want hij is de ruzie en het onrecht dat hem is aangedaan niet vergeten. En hij weet dat hetzelfde geldt voor haar.

Dorothy

Ze kan het niet helpen. Ze moet gaan kijken. In haar hart weet ze dat hij het niet is. Ze is verdorie onderwijzeres. Een logisch denkende vrouw. Een kind kan niet – haar hart keert zich af van de wrede woorden die vereist zijn – kan niet *verdwijnen* en jaren later terugkeren zonder ouder te zijn geworden. Dat weet ze. Ja, ze weet dat, denkt ze, en ze ademt opgelucht uit, met één hand op de houten tafel leunend, waarvan de stevigheid haar gedachten ondersteunt. Maar het gezicht van het kind dat door Copse Cross Street werd gedragen komt haar weer voor de geest en haar adem stukt opnieuw.

Voordat ze van gedachten kan veranderen pakt ze haar jas, trekt haar schoenen aan en doet de voordeur open. De kleine huizen aan weerskanten van de straat zijn half aan het zicht onttrokken door een zware sneeuwsluier en de lucht is vuilwit. Dorothy loopt snel. Ze kijkt niet naar binnen bij de winkel van mevrouw Brown als ze erlangs komt, want ze wil de vrouwen niet zien die bij de toonbank staan en ze wil háár niet naar buiten zien kijken, ook al lijkt het een ogenblik alsof ze haar hand weer op haar arm voelt, wat alleen maar boze verwarring in haar opwekt. Een beetje laat voor medeleven, vindt ze, en in gedachten schudt ze de hand van zich af.

Als ze bij het huis van de dominee is en op de deur wil kloppen, merkt ze dat ze helemaal staat te trillen. Martha zingt in de keu-